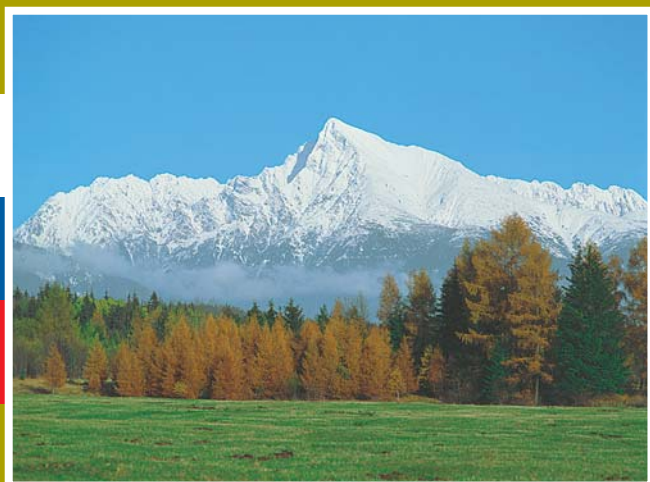

**Ministerstvo životného prostredia
Slovenskej republiky**

**SPRÁVA O STAVE
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
V ROKU 2009**

**Slovenská agentúra
životného prostredia**

Každý je pri vykonávaní činnosti, ktorou môže ohroziť, poškodiť alebo zničiť rastliny alebo živočíchy, alebo ich biotopy, povinný postupovať tak, aby nedochádzalo k ich zbytočnému úhynu alebo k poškodzovaniu a ničeniu.

§ 4 ods. 1 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov

• RASTLINSTVO A ŽIVOČÍŠTVO

Realizácia ČMS BIOTA

Čiastkový monitorovací systém Biota (a jeho podsystemy: fauna, flóra a biotopy), ktorý po viacerých zmenách fungoval od roku 2001, **nebol v roku 2009 realizovaný**. Štátnej ochrane prírody Slovenskej republiky neboli na jeho realizáciu pridelené žiadne finančné prostriedky. Dlhodobý alarmujúci stav nedostatočného plnenia *Koncepcie aktualizácie a racionalizácie environmentálneho monitoringu* bol teda završený jej úplným neplnením. O opätovné oživenie monitoringu biotickej zložky životného prostredia sa snaží Štátna ochrana prírody SR prostredníctvom štrukturálnych fondov EÚ.

Čiastkový monitorovací systém Biota (ČMS Biota) je jedným z 10 čiastkových monitoringov, ktorých úlohou je na národnej úrovni zachytiť zmeny v stave základných zložiek životného prostredia človeka. Monitoring bol v predchádzajúcich rokoch zameraný na 37 druhov rastlín, 6 druhov a 2 skupiny živočíchov európskeho významu.

Rastlinstvo

• Ohrozenosť voľne rastúcich rastlín

Stav ohrozenosti jednotlivých taxónov rastlín je spracovaný podľa aktuálnych červených zoznamov (BALÁŽ, D., MARHOLD, K. & URBAN, P. EDS., 2001: *Červený zoznam rastlín a živočíchov Slovenska. Ochr. Prír. 20 (Suppl.), 160 pp.*)

Tabuľka 65. Stav poznania ohrozenosti taxónov rastlín

Skupina	Celkový počet taxónov		Ohrozené (kat. IUCN)						Ed
	Svet (globálny odhad)	Slovensko	EX	CR	EN	VU	LR	DD	
Sinice a riasy	50 000	3 008	-	7	80	196	-	-	-
Nižšie huby	80 000	1 295	-	-	-	-	-	-	-
Vyššie huby	20 000	2 469	5	7	39	49	87	90	-
Lišajníky	20 000	1 585	88	140	48	169	114	14	-
Machorasty	20 000	909	26	95	104	112	85	74	2
Vyššie rastliny	250 000	3 352	77	266	320	430	285	50	220

Zdroj: ŠOP SR

Vysvetlivky: Ed - endemické druhy

Kategórie ohrozenosti IUCN: EX - vyhynuté, CR - kriticky ohrozené, EN - ohrozené, VU - zraniteľné, LR - menej ohrozené, DD - údajovo nedostatočné

Ohrozenosť nižších rastlín v SR predstavuje v súčasnosti 17,6 % (vrátane húb). Ohrozenosť vyšších rastlín čini 42,6 % (za všetky kategórie ohrozenosti), resp. 30,3 % (v kategóriách CR, EN a VU).

Tabuľka 66. Porovnanie ohrozenosti* vyšších rastlín vo vybraných štátoch

	Slovensko	Rakúsko	Maďarsko	Poľsko	Česko
Vyššie rastliny (%)	30,3	33,4	19,8	11,0	42,5

* Medzi „ohrozené“ taxóny tu patria druhy zaradené do kategórií: CR, EN, VU podľa IUCN, Česko - údaje vrátane EX

Zdroj: OECD

• Druhovú ochranu rastlín

Druhovú ochranu rastlín je upravená vyhláškou MŽP SR č. 24/2003 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny, v znení vyhlášky č. 492/2006 Z.z., vyhlášky č. 638/2007 Z.z. a vyhlášky č. 579/2008 Z.z.. Počet štátom chránených taxónov z pôvodných 252 (vyhláška Poverenia školstva a kultúry z 23. decembra 1958 č. 21/1958 Ú.v., ktorou sa určujú chránené druhy rastlín a podmienky ich ochrany) vzrástol najprv na 779 taxónov (vyhláška MŽP SR č. 93/1999 Z. z. o chránených rastlinách a chránených živočíchoch a o spoločenskom ohodnocovaní chránených rastlín, chránených živočíchov a drevín) a podľa v súčasnosti platnej vyhlášky až na **1 418 taxónov** (cievnatých rastlín – 1 285, machorastov – 47, vyšších húb – 70, lišajníkov – 17). V súčasnosti sú legislatívou SR chránené aj druhy európskeho významu zaradené do **smernice Rady 92/43/EHS o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín**, ktoré sa na území SR nevyskytujú. Z celkového počtu 1 418 chránených taxónov je **823 taxónov** vyskytujúcich sa na Slovensku (cievnatých rastlín – 713, machorastov – 23, vyšších húb – 70, lišajníkov – 17).

Základným kritériom ochrany rastlinných druhov je okrem ohrozenosti ich zaradenie v zoznamoch príslušných **medzinárodných dohovorov a v environmentálnom práve EÚ**.

Tabuľka 67. Voľne rastúce taxóny rastlín na Slovensku chránené medzinárodnými dohovormi a predpismi EÚ

	Sinice a riasy	Huby	Lišajníky	Machorasty	Vyššie rastliny
V prílohe II Smernice o biotopoch	-	-	-	9	40
V prílohe IV Smernice o biotopoch	-	-	-	-	42
V prílohe V Smernice o biotopoch	-	-	-	2*	3**
V prílohe I a II CITES	-	-	-	-	110
V prílohe I Bernskej konvencie	-	-	-	8	35

* okrem druhu *Leucobryum glaucum* zahŕňa celý rod *Sphagnum*

** okrem druhov *Artemisia eriantha*, *Galanthus nivalis* zahŕňa celý rod *Lycopodium*

Zdroj: ŠOP SR

Príloha II smernice o biotopoch – príloha II smernice Rady 92/43/EHS o ochrane prírodných biotopov, voľne žijúcich živočíchov a rastlín, zahŕňajúca druhy živočíchov a rastlín významných z hľadiska Spoločenstva, ktorých ochrana si vyžaduje vyhlásenie osobitných území ochrany;

Príloha IV smernice o biotopoch – príloha IV smernice Rady 92/43/EHS o ochrane prírodných biotopov, voľne žijúcich živočíchov a rastlín, zahŕňajúca druhy živočíchov a rastlín, významné z hľadiska Spoločenstva, ktoré si vyžadujú prísnu ochranu;

Príloha V smernice o biotopoch – príloha V smernice Rady 92/43/EHS o ochrane prírodných biotopov, voľne žijúcich živočíchov a rastlín, zahŕňajúca druhy živočíchov a rastlín, významné z hľadiska Spoločenstva, ktorých odchyt a zber a využívanie môže podliehať určitým regulačným opatreniam;

Príloha I a II CITES – taxóny ohrozené nadmernou exploataciou pri medzinárodnom obchode, zaradené v prílohách I a II Dohovoru o medzinárodnom obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a rastlín (Washingtonská konvencia, CITES), ktoré sa vyskytujú na Slovensku vo voľnej prírode;

Príloha I Bernskej konvencie – prísne chránené druhy rastlín zaradené v prílohe I Dohovoru o ochrane voľne žijúcich organizmov a prírodných stanovišť, ktoré sa vyskytujú na Slovensku vo voľnej prírode.

V rámci realizácie **transferov, reintrodukcii a reštitúcií** ohrozených druhov rastlín bol v roku 2009 uskutočnený transfer 20 jedincov mrlíka smradľavého (*Chenopodium vulvaria*) a 9 jedincov slezinníka čierneho (*Asplenium adiantum-nigrum*).

V roku 2009 boli realizované **programy záchrany (PZ)** pre nasledovné druhy vyšších rastlín (VR): ľanček ľanovitý (*Radiola linoides*), popolavec dlholistý moravský (*Tephrosia longifolia* ssp. *moravica*), alkana farbiarska (*Alkanna tinctoria*), hľuzovec Loeselov (*Liparis loeselii*), jesienka piesočná (*Colchicum arenarium*), pokrut jesenný (*Spiranthes spiralis*), trčuľa jednohluzá (*Herminium monorchis*), rosička anglická (*Drosera anglica*), plavúnek zaplavovaný (*Lycopodiella inundata*), sivuľka prímorská (*Glaux maritima*), ostrica bišná (*Carex pulicaris*)

Aktuálnou problematikou ohrozujúcou druhovú diverzitu vegetácie sa za posledné roky stávajú **invázne druhy** - nepôvodné druhy rastlín, ktoré sa šíria nekontrolovateľne a vytlačujú taxóny domáce.

V roku 2009 bola zabezpečovaná ochrana prirodzeného druhového zloženia ekosystémov **reguláciou výskytu nepôvodných druhov rastlín**. Odstraňované boli známe druhy inváznych rastlín ako napr.: pajaseň žliazkatý (*Ailanthus altissima*), pohánkovec japonský (*Fallopia japonica*), boľševník obrovský (*Heracleum mantegazzianum*), jaseň americký (*Fraxinus americana*), jaseň zelený (*Fraxinus lanceolata*), jaseň červený (*Fraxinus pennsylvanica*), zlatobyľ kanadská (*Solidago canadensis*), netýkavka žliazkatá (*Impatiens glandulifera*), zlatobyľ obrovská (*Solidago gigantea*), hviezdnik ročný (*Stenactis annua*) a iné. Realizácia prebehla na 64 lokalitách v rámci chránených území a na 55 lokalitách mimo chránených území.

Tabuľka 68. Prehľad najrozšírenejších invázných druhov rastlín k roku 2009

	Názov	
Invázne druhy (najrozšírenejšie)	<i>Fallopia japonica</i> (pohánkovec japonský)	
	<i>Fallopia sachalinensis</i> (pohánkovec sachalinský)	
	<i>Helianthus tuberosus</i> (slničnica hluznatá)	
	<i>Impatiens glandulifera</i> (netýkavka žliazkatá)	
	<i>Impatiens parviflora</i> (netýkavka malokvetá)	
	<i>Solidago gigantea</i> (zlatobyľ obrovská)	
	<i>Solidago canadensis</i> (zlatobyľ kanadská)	
	<i>Aster novi-belgii</i> (astra novobelgická)	
	<i>Aster lanceolatus</i> (astra kopijovitolistá)	
	<i>Heracleum mantegazzianum</i> (boľševník obrovský)	
	<i>Asclepias syriaca</i> (glejovka americká)	
	<i>Stenactis annua</i> (hviezdnik ročný)	
	<i>Galinsoga parviflora</i> (žltica malouborová)	
	<i>Bidens frondosa</i> (dvozub listnatý)	
	<i>Parthenocissus quinquefolia</i> (pavinič päťlistý)	
	<i>Robinia pseudoacacia</i> (agát biely)	
<i>Negundo aceroides</i> (javorovec jaseňolistý)		
<i>Ailanthus altissima</i> (pajaseň žliazkatý)		
Spolu	počet známych taxónov inv. rastlín v SR	% z celkového počtu taxónov vyšších rastlín
	125	3,7

Údaj vychádza z publikácie: Gojdičová, E., Cvachová, A., Karasová, E., 2002: Zoznam nepôvodných, invázných a expanzívnych cievnatých rastlín Slovenska 2. a zahŕňa skupiny invázných taxónov (neofyty - 28, archeofyty - 19), potenciálne (regionálne) invázných taxónov - 49 a expanzívnych taxónov - 29

Živočíšstvo

• Ohrozenosť voľne žijúcich živočíchov

Stav ohrozenosti jednotlivých taxónov živočíchov je spracovaný podľa aktuálnych červených zoznamov (BALÁŽ, MARHOLD, URBAN A KOL., 2001). Stav ohrozenosti mäkkýšov (ŠTEFFEK, 2005) a rovnokrídlovcov (GAVLAS & KRIŠTÍN, 2005) je uvedený podľa aktualizovaných červených zoznamov spracovaných v roku 2005. Najnovšie bol spracovaný stav ohrozenosti rýb (KOŠČO, HOLČÍK, 2008).

- BALÁŽ, D., MARHOLD, K. & URBAN, P. EDS., 2001: Červený zoznam rastlín a živočíchov Slovenska. Ochr. Prír. 20 (Suppl.), 160 pp.
- GAVLAS, V., KRIŠTÍN, A., 2005: Zoznam a ekozozologický status rovnokrídlovcov (Orthoptera) Slovenska. Manuscript, depon. in Ústredie ŠOP SR, Banská Bystrica, 3 pp. + tabuľka.
- ŠTEFFEK, J., 2005: Revízia národného červeného zoznamu mäkkýšov (Mollusca) Slovenska v zmysle platných kategórií a kritérií IUCN - verzia 3.1.2001. Záverečná správa, depon. in Ústredie ŠOP SR, Banská Bystrica, 12 pp.
- KOŠČO, J., HOLČÍK, J., 2008: Anotovaný červený zoznam mihúl a rýb Slovenska - Verzia 2007, s. 119-132 In: Lusk, S., Lusková, V. (eds.), Biodiverzita ichtyofauny ČR (VII), Ústav biologie obratlovců AV ČR, v.v.i., Brno

Tabuľka 69. Prehľad ohrozenosti bezstavovcov

Taxóny	Počet taxónov		Kategoríe ohrozenosti IUCN							Ohroz. spolu	Ohroz. %
	Svet	SR	EX	CR	EN	VU	LR	DD	NE		
Mäkkýše	128 000	277	2	26	22	33	45	8	135*	136	49,1
Pavúky	30 000	934	16	73	90	101	97	45	-	422	45,2
Efeméry	2 000	132	-	8	17	16	-	-	-	41	31,1
Vážky	5 667	75	4	-	14	11	13	5	-	47	62,7

ZLOŽKY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ICH OCHRANA

Rovnokridlovce	15 000	118	-	6	7	10	20	10	-	53	44,9
Bzdochy	30 000	801	-	14	7	6	4	-	-	31	3,9
Chrobáky	350 000	6 498	2	15	128	490	81	2	-	718	11,1
Blanokridlovce	250 000	5 779	-	23	59	203	16	-	-	301	5,2
Motýle	100 000	3 500	6	21	15	41	17	11	-	111	3,2
Dvojkridlovce	150 000	5 975	-	5	10	71	19	93	-	198	3,3

* druhy zaradené do kategórie „NE“ nie sú považované za ohrozené druhy

Zdroj: ŠOP SR

Ohrozenosť bezstavovcov v SR predstavuje v súčasnosti 8,5 %.

Tabuľka 70. Prehľad ohrozenosti stavovcov

Taxóny	Počet taxónov		Kategórie ohrozenosti IUCN							Ohroz. spolu	Ohroz. %
	Svet ¹⁾	SR	EX	CR	EN	VU	LR	DD	NE		
Mihule		4	-	-	1	1	1			3	75
Ryby ²⁾	25 000	79	4	-	6	9	40	-	-	59	74,7
Obojživelníky	4 950	18	-	-	3	5	10	-	-	18	100,0
Plazy	7 970	12	-	1	-	4	6	-	-	11	91,6
Vtáky ³⁾	9 946	219	2	7	23	19	47	4	19	121	55,3 (35,5⁴⁾
Cicavce	4 763	90	2	2	6	12	27	15	4	68	75,6

Zdroj: ŠOP SR

1) Zdroj: UNEP – GBO

2) Ohrozenosť rýb je spracovaná podľa publikácie - Koščo, J., Holčík, J., 2008: Anotovaný červený zoznam mihúľ a rýb Slovenska – Verzia 2007, s. 119 – 132. In: Lusk, S., Lusková, V. (eds.), Biodiverzita ichtyofauny ČR (VII), Ústav biologie obratlovců AV ČR, v.v.i., Brno

3) len hniezdiče - z celkového počtu 341 vtákov Slovenska bolo posudzovaných len všetkých 219 druhov hniezdičov

4) % z celkového počtu vtákov 341

Kategórie IUCN: **EX** - vymiznutý taxón, **CR** - kriticky ohrozený taxón, **EN** - ohrozený taxón, **VU** - zraniteľný taxón, **LR** - menej ohrozený taxón, **DD** - údajovo nedostatočný taxón, **NE** - nehodnotený taxón

Tabuľka 71. Porovnanie ohrozenosti* stavovcov vo vybraných štátoch (%)

	Slovensko	Rakúsko	Maďarsko	Poľsko	Česko
Bezstavovce	5,3	-	> 0,9	-	13,1
Ryby	24,1	50,6	43,2	21,0	41,5
Obojživelníky	44,4	60,0	27,8	-	61,9
Plazy	38,5	64,3	33,3	33,3	72,7
Vtáky	14,0	27,7	14,5	7,8	50,0
Cicavce	21,7	22,0	37,8	13,5	20,0

* medzi „ohrozené“ taxóny tu patria druhy zaradené do kategórií: CR, EN, VU podľa IUCN

Zdroj: OECD

Rakúsko) bezstavovce: insecta, decapoda, mysidacea a mollusca; vtáky – len hniezdiace na národnom území;

Česko) bezstavovce: medzi 30 000 a 50 000 známych druhov; údaje sa vzťahujú na autochtónne druhy a vrátane EX, vtáky – len hniezdiace druhy, ryby vrátane mihúľ;

Maďarsko) vtáky – všetky zaznamenané druhy v Maďarsku od roku 1800;

Poľsko) ryby vrátane mihúľ.

• Druhovú ochranu živočíchov

Druhovú ochranu živočíchov je upravená vyhláškou MŽP SR č. 24/2003 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny, v znení vyhlášky č. 492/2006 Z.z., vyhlášky č. 638/2007 Z.z. a vyhlášky č. 579/2008 Z.z.. Počet štátom chránených taxónov živočíchov vzrástol z pôvodných 384 taxónov (vyhláška Predsedníctva SNR č. 125/1965 Zb. o ochrane voľne žijúcich živočíchov) najprv na 749 taxónov na úrovni druhu a poddruhu a 16 rodov (vyhláška MŽP SR č. 93/1999 Z.z. o chránených rastlinách a chránených živočíchoch a o spoločenskom ohodnocovaní chránených rastlín, chránených živočíchov a drevín), podľa vyhlášky č. 24/2003 až na 792 taxónov na úrovni druhu a poddruhu a na 12 taxónov na úrovni rodu. Vyhláškou č. 492/2006 vzrástol počet o ďalších 16 taxónov na úrovni druhu z dôvodu prístupu 10 členských krajín do EÚ, medzi nimi aj Slovenska a vyhláškou č. 638/2007 Z.z. o ďalších 5 taxónov na úrovni druhu (celkovo **813 taxónov**) z dôvodu prístupu Bulharska a Rumunska do EÚ.

Tabuľka 72. Voľne žijúce živočíchy na Slovensku chránené medzinárodnými dohovormi a predpismi EÚ

	Bezstavovce	Ryby	Obojživelníky	Plazy	Vtáky	Cicavce
V prílohe II Smernice o biotopoch	53	23	5	1	-	24
V prílohe IV Smernice o biotopoch	50	1	10	9	-	46
V prílohe I Smernice o vtákoch ¹⁾	-	-	-	-	114	-
V prílohách I a II CITES	2	2	-	1	53	5
V prílohách II a III Bernskej konvencie	33	38	19	12	357	65
V prílohe II a III Bonnskej konvencie	-	3	-	-	209	24
V prílohe AEWA*	-	-	-	-	129	-

¹⁾ – vrátane migrujúcich vtákov

Zdroj: ŠOP SR

* AEWA – Dohoda o ochrane africko-euroázijských druhov vodného sťahovavého vtáctva

• Starostlivosť o chránené a ohrozené druhy živočíchov

Tabuľka 73. Programy záchranu druhov živočíchov

	Druhy
Realizované v roku 2009	jasoň červenooký (<i>Parnassius apollo</i>), blatniak tmavý (<i>Umbra krameri</i>), zubor hrivnatý (<i>Bison bonasus</i>), bobor vodný (<i>Castor fiber</i>), norok európsky (<i>Mustela lutreola</i>), motýle rodu <i>Maculinea</i>

Zdroj: ŠOP SR

V rehabilitačných staniciach prevádzkovaných organizáciami ochrany prírody a krajiny bolo v roku 2009 rehabilitovaných spolu 440 jedincov poranených, alebo inak handicapovaných živočíchov. Späť do voľnej prírody bolo vypustených spolu 247 jedincov a vynaložených bolo celkom 6 399 eur.

V odchovných zariadeniach v roku 2009 neboli chované (a vypustené) žiadne živočíchy.

Tabuľka 74. Počet rehabilitovaných a do prírody vypustených živočíchov

	Spolu		Finančné náklady (€)	
	Počet rehabilitovaných	Počet vypustených	vlastné	iné
Plazy	5	1	33	-
Dravce	253	140	4 166	-
Sovy	90	59	1 200	-
Iné vtáky	80	37	1 000	-
Cicavce	16	10	-	-
Spolu	444	247	6 399	-

Zdroj: ŠOP SR

V rámci organizačných útvarov ŠOP SR sa v roku 2009 zabezpečilo stráženie 93 hniezd 5 druhov dravcov a v nich bolo spolu úspešne vyvedených spolu 97 mláďat. Pre nedostatok financií sa však stráženie hniezd dravcov robilo len príležitostne, preto aj údaje o počte vyvedených mláďat sú neúplné.

Tabuľka 75. Stráženie hniezd dravcov

Druh dravca	NP		CHKO		Voľná krajina		Spolu	
	Počet hniezd	Počet vyved. mláďat	Počet hniezd	Počet vyved. mláďat	Počet hniezd	Počet vyved. mláďat	Počet hniezd	Počet vyved. mláďat
Orol kráľovský (<i>Aquila heliaca</i>)	4	Neevid.	-	-	3	Neevid.	7	11
Orol skalný (<i>Aquila chrysaetos</i>)	15	Neevid.	5	Neevid.	4	Neevid.	24	10
Orol krikľavý (<i>Aquila pomarina</i>)	6	Neevid.	7	Neevid.	10	Neevid.	23	10
Sokol sťahovavý (<i>Falco peregrinus</i>)	15	Neevid.	2	Neevid.	20	Neevid.	37	60
Sokol červenonohý (<i>Falco vespertinus</i>)	-	Neevid.	-	Neevid.	2	Neevid.	2	5
Spolu	40	Neevid.	14	Neevid.	39	Neevid.	93	97

* informácie len za organizačné útvary ŠOP SR

Zdroj: ŠOP SR

Z hľadiska záchrany živočíchov in situ boli v roku 2009 organizáciami ochrany prírody a krajiny organizované **transfery, reintrodukcie a reštitúcie** do vhodných biotopov vo voľnej prírode pre nasledovné druhy chránených a ohrozených živočíchov.

Tabuľka 76. Prehľad uskutočnených transferov, reintrodukcii a reštitúcií

Ohrozený druh živočicha	počet jedincov			finančné náklady (€)	
	transfery	reintrodukcie	reštitúcie	vlastné	iné
Syseľ pasienkový (<i>Spermophilus citellus</i>)	-	210	126	350	-
Svišť vrchovský tatranský (<i>Marmota marmota latirostris</i>)	-	-	8	-	800 (LIFE)
Bobor vodný (<i>Castor fiber</i>)	2	-	-	40	-
Čík európsky (<i>Misgurnus fossilis</i>)	5			30	
Korytnačka močiarna (<i>Emys orbicularis</i>)	1			30	
Obojživelníky (<i>Amphibia</i>)	44 962	-	-	82	

Zdroj: ŠOP SR

Tabuľka 77. Zlepšenie generačných a pobytových podmienok živočíchov

Druh akcie	Spolu	Finančné náklady (€)	
	počet	vlastné	iné
Umelé hniezdne podložky pre bociany	52	245	1 350
Umelé hniezdne podložky pre dravce a sovy	48	400	-
Stráženie tokanísk lesných kurových vtákov	5 lokalít	123	-
Ochrana netopierov	kolónie	300	-
Spolu	-	1 068	1 350

Zdroj: ŠOP SR

V rámci praktickej starostlivosti o chránené živočíchov ŠOP SR zabezpečuje na problematických úsekoch komunikácií v čase **jarnej migrácie obojživelníkov** inštaláciu fóliových zábran a následný prenos obojživelníkov, prevažne žiab, cez teleso cesty. Celkovo bolo v roku 2009 prenesených 44 962 obojživelníkov a nainštalovaných 22 020 m zábran.

Tabuľka 78. Budovanie a financovanie zábran pre migrujúce obojživelníky

Chránené územia	Dĺžka (m)	Finančné náklady (€)	
		vlastné	iné
NP	5 000	664	-
CHKO	3 000	83	-
Voľná krajina	14 020	1 975	-
Spolu	22 020	2 722	-

* informácie len za organizačné útvary ŠOP SR Zdroj: ŠOP SR

• Stav a lov zveri a rýb

Aj v roku 2009 sa pokračovalo v sledovaní stavu voľne žijúcej zveri a rýb ako východiska pre koordináciu lovu vybraných druhov v poľných revíroch a výlovu rýb v rybárskych revíroch.

K 31.3.2009 boli **jarné kmeňové stavy** raticovej zveri vyššie ako v predchádzajúcom roku. Lov vzácnych druhov zveri sa prísne reguluje.

Tabuľka 79. Jarný kmeňový stav a lov zveri (stav k 31.3. uvedeného roka) (ks)

Druh zveri	2006		2007		2008		2009	
	stav	lov	stav	lov1)	stav	lov	stav	lov
Jelenia zver	41 105	12 888	41 287	15 185	44 316	16 889 ¹⁾	46 207	18 854 ¹⁾
Danielia zver	8 010	2 208	8 125	2 890	9 068	3 210 ¹⁾	10 511	3 654 ¹⁾

ZLOŽKY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ICH OCHRANA

Srnčia zver	87 324	17 313	89 439	22 723	92 680	24 704 ¹⁾	96 650	27 035 ¹⁾
Diviacia zver	27 175	17 820	27 124	25 758	29 290	29 700 ¹⁾	31 652	31 473 ¹⁾
Zajac poľný	208 946	17 560	202 724	39 892	203 123	34 470 ¹⁾	205 028	32 570 ¹⁾
Jarabica poľná	15 579	10	13 285	535	13 453	462 ¹⁾	12 562	342 ¹⁾
Bažant	187 139	110 113	182 287	160 126	190 279	135 332 ¹⁾	200 863	115 730 ¹⁾
Kamzík	665	8	645	10	661	12 ¹⁾	882	11 ¹⁾
Medveď	1 577	16	1 739	25	1 939	34	1 940	27
Vlk	1 219	91	1 322	123	1 563	121	1 698	130
Vydra	380	0	480	0	680	0	742	0

¹⁾ uvádza sa skutočný lov bez úhynu

Zdroj: ŠÚ SR

Množstvo rýb vylovených v rybníkoch, vodných nádržiach a tečúcich vodách na hospodárske a športové účely v roku 2009 dosiahlo **2 584,2 t**. Zarybnené boli vody spolu **41 985 671 kusmi** násad.

Tabuľka 80. Prehľad výlovu rýb na hospodárske a športové účely (t)

Druh rýb	2005		2006		2007		2008		2009	
	Spolu	z toho SRZ*	Spolu	z toho SRZ*	Spolu	z toho SRZ*	Spolu	z toho SRZ*	Spolu	z toho SRZ*
Ryby spolu, z toho:	2 652	1 663	2 979	1 697	2 871	1 659	2 734	1 639	2 584,2	1 751,5
Kapor	1 281	1 092	1 597	1 169	1 430	1 146	1 430	1 166	1 394,6	1 235,4
Pstruhy	800	49	837	49	939	54	833	52	698,6	58,4
Karasy	76	71	117	71	8	66	94	62	76,0	70,4
Amur biely	33	24	39	33	45	40	41	36	61,5	50,2
Tolstolobik	12	6	12	4	8	4	10	3	14,4	4,5
Sumec	37	35	34	33	40	39	37	36	40,2	39,1
Šfuka	74	67	62	60	58	55	55	54	51,1	50,6
Zubáče	83	82	65	64	68	60	63	63	62,2	61,5
Lipeň	13	7	8	7	12	6	7	6	5,9	5,8
Hlavátka	1	1	1	1	0,2	0,2	0,7	0,7	0,5	0,5
Pleskáče	106	105	95	94	76	75	70	69	81,6	81,6
Sivoň	9	1	2	1	3	1	2	0	2,2	0,8
Jalce	16	16	16	16	17	17	14	14	13,9	13,9
Ostatné druhy rýb	111	107	94	95	168	96	78	76	81,5	78,7

*SRZ - Slovenský rybársky zväz

Zdroj: ŠÚ SR

Tabuľka 81. Vysadenie ikier, plôdikov a ročiakov na zarybnenie revírov

Druh rýb	Zarybnenie násadami v ks					
	voľných vôd			kontrolovaného prostredia		
	0+	1+	2+	0+	1+	2+
Amur biely	D	68 633	51 019	901 250	42 601	8 990
Boleň dravý	-	30	D	-	-	-
Hlavátka podunajská	D	8 490	24 700	D	-	-
Jalec tmavý	D	-	-	-	-	246 389
Jeseter malý	4 690	D	-	-	D	-
Kapor rybníčný	2 503 000	690 950	1 279 705	7 053 950	127 905	246 389
Karas striebřistý	D	D	D	-	D	D
Klárius panafrický	-	-	-	D	D	D
Lieň sliznatý	380 000	74 300	35 380	-	-	D

ZLOŽKY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ICH OCHRANA

Lipeň tymiánový	244 120	667 920	13 085	2 381 000	D	D
Pleskáč vysoký	D	98 200	43 897	-	D	D
Podustva severná	1 830 000	13 700	64 818	-	-	-
Pstruh dúhový	107 200	47 400	271 152	5 831 400	1 410 580	70 526
Pstruh potočný	2 039 895	1 048 707	153 530	4 024 000	528 150	3 020
Sivoň potočný	D	7 035	6 915	D	11 100	D
Sumec veľký	D	16 750	867	41 650	D	D
Šfuka severná	2 314 560	86 385	750	271 402	101 300	D
Tolstolobik biely	-	-	3 890	200 000	11 340	-
Tolstolobik pestrý	D	D	D	-	D	D
Zubáč veľkousta	893 700	347 434	9 811	1 309 510	43 570	D
Iné druhy rýb	207 000	13 000	335 195	5000	-	-
Spolu	10 854 900	3 334 005	2 531 005	22 046 162	2 877 492	342 107

Zdroj: ŠÚ SR (Štatistické zisťovanie Ryb 1-01)

D – dôverný údaj

- (1) násady 0+ - rané vývinové štádiá rýb do prvého roku života. Teda: oplodnené ikry, voľné zárodoky (embryá), larvy, mlad' (juvenily), tzv. „plôdik“ (vačkový, rýchlený, odkrmený)
- (2) násady 1+ - ryby medzi prvým a druhým rokom života, tzv. ročiaky
- (3) násady 2+ - ryby nad dva roky veku

Realizácia CITES v roku 2009

V roku 2009 nastala v oblasti implementácie dohovoru CITES na Slovensku zmena v podobe vyhlášky MŽP SR č. 449/2009 z 19. októbra 2009, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MŽP SR č. 110/2005 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ochrane druhov voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín reguláciou obchodu s nimi a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Vedecký orgán SR sa v súlade s národnou legislatívou, ako aj legislatívou ES v roku 2009 vyjadril k 20 žiadostiam MŽP SR o dovoz exemplárov druhov zaradených v prílohách dohovoru CITES, k 4 žiadostiam MŽP SR o vývoz exemplárov druhov zaradených v prílohách dohovoru CITES a k 16 žiadostiam MŽP SR o konzultáciu k pôvodu exemplárov pri vydávaní potvrdení. Vedecký orgán SR ďalej vypracoval 107 iných stanovísk týkajúcich sa problematiky implementácie dohovoru CITES na žiadosť MŽP SR, obvodných úradov ŽP, colných úradov, polície. Zároveň vedecký orgán SR v roku 2009 poskytol 27-krát súčinnosť štátnym orgánom pri identifikácii exemplárov druhov zaradených v prílohách dohovoru CITES.

Výkonný orgán SR v roku 2009 vydal 411 potvrdení na výnimku zo zákazu komerčných činností podľa čl. 8 ods. 3 nariadenia Rady č. 338/97/ES o ochrane druhov voľne žijúcich živočíchov a rastlín reguláciou obchodu s nimi v platnom znení (nariadenie Rady), 4 súhlasy na premiestnenie exemplárov podľa čl. 9 nariadenia Rady, 238 povolení na dovoz podľa čl. 4 nariadenia Rady, 28 povolení na vývoz a 29 potvrdení na opätovný vývoz podľa čl. 5 nariadenia Rady.

